

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ АВІАКОМПАНІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

Стаття присвячена розгляду сутності системи управління витратами авіакомпанії на організацію електронного документообігу та особливості її побудови.

Постановка проблеми. Ефективне управління авіакомпанією передбачає раціональне використання її потенціалу. Значну роль тут відіграють витрати, які обмежують прибуток авіакомпанії, визначають межі використання цінових методів у конкурентній боротьбі тощо. Управління витратами є одним з ключових елементів управління, воно має бути гнучким, відповідати змінам у діяльності авіакомпанії та враховувати особливості її функціонування.

Найважливішими умовами успішного функціонування і подальшого вдосконалення системи управління витратами авіакомпанії є накопичення, обробка, передача і зберігання інформації. Збільшення об'ємів інформації призвело до відповідного зросту і кількості документів, які є основними носіями інформації, тому традиційні методи роботи з документами стали малоефективними, і виникла необхідність у системах електронного документообігу (СЕД), які дозволяють створювати та обробляти документи електронними засобами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам ефективного використання інформаційних ресурсів в управлінні підприємствами присвячені дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених: Золотарьова Т.М., Карий О.І., Васильчук Д.С., Пархоменко О.В., Жадько К.С., Жаворонкова Г.В., Смирнова В.В., Голячук Н.В., Пономаренко Н.Ш., Корнев Ю.Г., Буряк В.В., Новаківський І.І., Васильєва Н.Ф., Щедрин А.Н., Винарик Л.С., Євланов М.В., Бондаренко

О.О., Дутов М.М., Терешко Ю.В. Питання управління витратами підприємства розглядали в своїх працях такі вчені, як Голов С.Ф., Поповенко Н.С., Федун С.Ф., Тимків О.І., Козаченко А.В., Курамшина А.В., Банасько Т.М., Кошевецька Г.С., Кулинич М.Б. Проте вирішення проблем управління витратами авіакомпанії в умовах електронного документообігу потребують подальшого наукового розвитку. Невирішеною частиною проблеми є відсутність системи управління витратами авіакомпаній на організацію електронного документообігу.

Мета дослідження полягає в розробці системи управління витратами авіакомпанії на організацію електронного документообігу, яка складається з п'яти підсистем витрат на: вибір системи електронного документообігу за допомогою розробки економіко – математичної моделі теорії нечітких суджень, яка передбачає визначення критеріїв оцінки альтернативних варіантів системи; комп'ютерне і програмне забезпечення; мотивацію; навчання персоналу; систему менеджменту якості документообігу, яка за рахунок структуризації витрат дозволить ефективно управляти ними та її впровадження дозволить підвищити достовірність та оперативність документообігу та створить ефективне середовище управління авіакомпанією.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи витрати такі науковці, як, Нападовська Л.В. [1], Цал-Цалко Ю.С. [2], Попов О. [3], стверджують: реальним напрямом зменшення витрат є система управління ними. Метою створення такої системи є набір елементів, за допомогою яких здійснюється збирання та оброблення даних про витрати та надання інформації для прийняття управлінських рішень саме в той момент, коли вона може бути використана найефективніше [4].

Автором пропонується наступне визначення системи управління витратами авіакомпанії як системи, що забезпечує інформацією всі напрями управлінської діяльності авіакомпанії за рахунок збору, аналізу, підготовки та передачі управлінському персоналу інформації, необхідної для планування витрат та стимулювання їх зниження з метою виявлення чинників економії ресурсів.

Задача системи управління витратами авіакомпанії полягає у вирішенні низки проблем, а саме: визначення взаємозв'язків складових підсистем; визначенні ризику неефективних витрат і втрат та необхідність правильної

постановки мети; формування програми та вибір засобів та інструментів для їх досягнення.

Але система управління витратами не є обов'язковою для авіакомпанії, вона слугує лише інтересам ефективного управління, тому рішення про доцільність її ведення керівник авіакомпанії ухвалює виходячи з того, як він оцінює витрати і вигоди від її функціонування. Мета впровадження такої системи полягає у інформаційному забезпеченні керівництва для прийняття рішень з управління певного суб'єкта та перевірки ефективності виконання прийнятих рішень. Але управління витратами є невід'ємним атрибутом системи управління авіакомпанії, у ході якого реалізується стратегія функціонування та її розвитку.

На нашу думку система управління витратами авіакомпанії на організацію електронного документообігу повинна складатися з таких підсистем витрат на: вибір системи електронного документообігу; комп'ютерне і програмне забезпечення; мотивацію; навчання персоналу; систему менеджменту якості документообігу (рис.1). Використання такої системи за рахунок структуризації витрат дозволить підвищити достовірність та оперативність документообігу та створить ефективне середовище управління авіакомпанією.

Успішно вибрана система електронного документообігу повинна задовольняти наступним загальним умовам: враховувати специфіку українського документообігу, реалізувати можливість сумісної праці, функції оперативного контролю виконання документів та робіт, бути простою і гнучкою при встановленні та експлуатації тощо.

Тому автором запропоновано підхід до вибору кращої системи електронного документообігу, реалізація якого потребує наявності фінансових ресурсів на: дослідження існуючих систем електронного документообігу, розробку проекту та технічної документації, консультацію експертів.

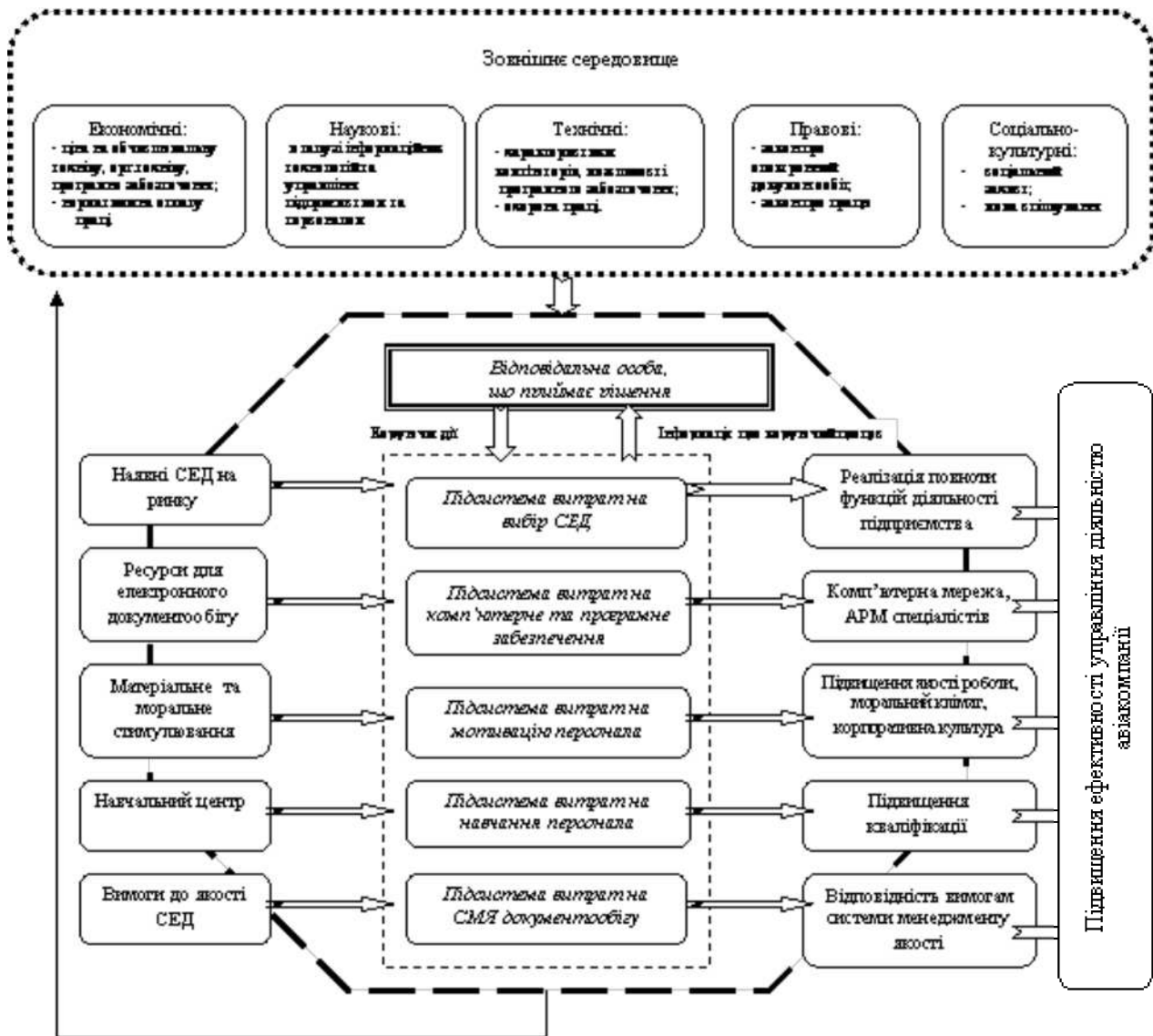

Рис. 1. Система управління витратами на організацію електронного документообігу

Підсистема витрат на комп'ютерне та програмне забезпечення включає витрати на: придбання комп'ютерів, орг. техніки, ліцензій на робочі місця; інсталяцію програмного забезпечення; розхідні матеріали – папір, інформаційні носії. Комп'ютерне та програмне забезпечення є найважливішим елементом системи управління витратами на організацію електронного документообігу, але для того, щоб отримати необхідний результат потрібен і кваліфікований персонал. Керівники авіакомпаній, ухвалюючи управлінські рішення часто недооцінюють розвиток «людського капіталу», а витрати, пов'язані з набором робочої сили, підготовкою і перепідготовкою кадрів розглядають як витрати виробництва, що багато в чому обумовлене зовнішніми політичними чинниками, що впливають на систему управління витратами авіакомпанії. При цьому людський капітал буде вирішальним не лише у внутрішніх елементах

системи управління витратами авіакомпанії, але і в адаптації цієї системи до зовнішніх. Також в основному за рахунок «людського капіталу» відбувається підвищення конкурентоспроможності, економічного зростання і ефективності.

Підсистема витрат на мотивацію персоналу включає витрати на: єдиноразові заохочувальні виплати, премії, подарунки від авіакомпанії, покриття особистих витрат, корпоративні заходи. Витрати на навчання персоналу включають витрати на зовнішнє навчання (тренінги, курси підвищення кваліфікації) та внутрішнє навчання (придбання навчальних матеріалів, мультимедійної апаратури, заробітна плата тренерів).

Узагальнюючи дослідження науковців, щодо впровадження електронного документообігу, можна зазначити, що на конкурентоспроможність підприємства має вирішальний вплив якість документообігу, яка в сучасних умовах формується під впливом таких основних факторів: можливість і бажання підприємства оперативно впроваджувати останні досягнення науково-технічного прогресу; вивчення вимог ринку; інтенсивне використання «людського фактора» через навчання робітників і керівників, систематичне підвищення кваліфікації, матеріальної і моральної мотивації працюючих. Всі витрати на якість документообігу умовно можна поділити на 4 групи (рис. 2).

Рис. 2. Структура витрат на якість документообігу

Автор вважає, що система управління витратами на організацію

електронного документообігу повинна будуватися на процесному підході до відображення систем, при якому кожному входу відповідає вихід, а його елементи постійні. Також в такій системі повинен обов'язково існувати процес по коректуванню елементів системи – зворотний зв'язок. Всі контрольовані елементи взаємозв'язані між собою і роблять вплив один на одного і на всю авіакомпанію в цілому, а кожному вхідному елементу обов'язково відповідає вихідний.

Необхідно враховувати, що при організації такої системи велику роль грають суб'єкт управління, що керує, виконуючи стандартний набір функцій управління та велика кількість факторів зовнішнього середовища (економічні, наукові, технічні, правові, соціально-культурні).

Висновки. Як висновок можна визначити, що запропонована система управління витратами на організацію електронного документообігу включає об'єкт управління, який складається з п'яти підсистем витрат та суб'єкт управління, тобто відповідальну особу, що приймає рішення, які взаємодіють між собою за допомогою інформаційних потоків, що проходять через канали зв'язку. Суб'єкт управління, розробив і прийняв управлінські рішення, передає їх для виконання об'єкту управління каналами прямого зв'язку, який повинен забезпечити виконання прийнятих рішень, а інформацію про відхилення від запланованих результатів на виході системи управління витратами передати каналами зворотного зв'язку. Так, за допомогою інформаційних потоків, які проходять через зворотні зв'язки, відповідальна особа, що приймає рішення зможе здійснювати вплив на ресурси, які акумулюються на вході системи управління витратами. В такий спосіб здійсниться взаємозв'язок між входом і виходом системи. Побудована таким чином система управління витратами авіакомпанії на організацію електронного документообігу дозволять ефективно управляти витратами та авіакомпанією в цілому.

Список літератури

1. Нападівська Л.В. Управлінський облік: Монографія – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 450 с.
2. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства / Ю.С. Цал-Цалко: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 656 с.

3. Попов О. Управління витратами / О. Попов // Економічна енциклопедія: У 3-х томах. -Т. 3. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с.
4. Ясінська А.І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах / А.І. Ясінська, 2007. <http://vlp.com.ua/files/54.pdf>.